

Overgang fra 25 kHz til 8.33 kHz frekvensseparasjon i luftfartsradioer

Overgangen fra **25 kHz til 8.33 kHz frekvensseparasjon** i luftfartsradioer er en regulatorisk endring som er pålagt av **ICAO (International Civil Aviation Organization)** og **EASA (European Union Aviation Safety Agency)** for å imøtekomme økende behov for radiofrekvenser i et stadig mer trafikkert luftrom.

Forskjellen mellom 25 kHz og 8.33 kHz kanalseparasjon:

- **25 kHz-separasjon:** Eldre radioer bruker kanaler som er **25 kHz fra hverandre**, noe som begrenser antall tilgjengelige frekvenser.
- **8.33 kHz-separasjon:** Den nye standarden reduserer avstanden mellom kanalene til **8.33 kHz**, noe som **tredobler** antallet tilgjengelige frekvenser og avlastet overbelastede radiofrekvenser i travle luftrom.

Hvordan påvirker dette lette sportsfly ?

1. Krav om oppgradering av radioutstyr

- Det er et krav fra 2018 at alle flyradioer skal støtte **8.33 kHz-separasjon**. Fra 01.01.26 gjelder dette kravet også i Norge.
- I praksis gjelder kravet allerede. Avinor begynte omleggingen 25.01.25 på Værøy. Siste omlegging skjer 27.11.25.
- Mange eldre radioer med **kun 25 kHz-kanalseparasjon er nå utdaterte** og må erstattes for å oppfylle regelverket.

2. Økte kostnader for Sportsfly-eiere

- **Eiere/brukere av ALLE luftfartøy må investere i nye radioer, dersom dette ikke allerede er gjort**, noe som kan være en betydelig kostnad, spesielt for mindre klubber og privatflygere.

3. Gamle radioer blir ikke tillatt brukt kan ikke benyttes etter denne dato. Et luftfartøy med gammel radio blir derfor å betrakte som et luftfartøy UTEN radio. **Endringer i operasjonelle rutiner**

- Piloter må nå venne seg til **nye frekvensformater**, hvor desimaler brukes på en ny måte (f.eks. **121.835 MHz** i stedet for 121.825 MHz).
- I resten av Europa er kravet til 8.33 absolutt. Flightplan blir avvist dersom man ikke krysser av for **VHF with 8.33 kHz channel spacing capability** (Flightplan formular 10a-y)

4. Forbedret kommunikasjon og sikkerhet

- Flere tilgjengelige frekvenser betyr mindre trengsel på radioen, noe som gir **klarere og mer effektiv kommunikasjon**.
- Bedre koordinering med **flygekontrollen (ATC) og andre luftfartøy** gir en betydelig økning i **flysikkerheten**.

Konklusjon

Selv om overgangen til **8.33 kHz frekvensseparasjon** byr på utfordringer, spesielt når det gjelder **kostnader og teknisk tilpasning**, vil den på sikt føre til **et mer effektivt og sikkert radiosystem**. LSA-operatører og piloter bør derfor sørge for at deres fly er utstyrt med **godkjente radioer** for å unngå operasjonelle begrensninger i europeisk luftrom.

Hvordan overlapper frekvensene mellom 25 kHz og 8.33 kHz kanalseparasjon?

Når overgangen fra **25 kHz til 8.33 kHz frekvensseparasjon** ble innført, ble nye mellomliggende frekvenser lagt til i eksisterende båndbredde for å øke antall tilgjengelige kommunikasjonskanaler. Dette skapte en overlapping mellom de gamle og nye kanalene.

---

1. Grunnleggende om kanalseparasjon

- Tidligere brukte luftfartsradioer **25 kHz separasjon**, som betyr at frekvensene var plassert **25 kHz fra hverandre**, f.eks.:
  - **118.000 MHz**
  - **118.025 MHz**
  - **118.050 MHz**
  - **118.075 MHz**
- Med **8.33 kHz separasjon** kan hver av disse kanalene deles inn i **tre mindre kanaler**. Samtidig er teksten du ser i displayet i radioen forenklet, vet at desimaler er fjernet/avrundet f.eks.:

Frekvens	Displayet viser
----------	-----------------

Dette betyr at fly med **25 kHz-radioer** bare kan motta meldinger på de "gamle" frekvensene, mens **fly med 8.33 kHz-radioer** kan bruke alle kanalene, både nye og gamle.

---

2. Hvordan oppstår overlapp?

Fordi **8.33 kHz-kanaler ligger mellom de gamle 25 kHz-frekvensene**, kan dette føre til at signaler kan forstyrre hverandre hvis:

- En **25 kHz-radio sender på en gammel frekvens**, mens en **8.33 kHz-radio er innstilt på en nærliggende ny frekvens**.
- Det oppstår "**kanalbleed**", der en sterk sending fra en nærliggende frekvens kan påvirke kommunikasjonen på en annen.

For å unngå dette, må **eldre 25 kHz-radioer fases ut**.

3. Hvordan leser man 8.33 kHz-frekvenser i praksis?

For å gjøre det lettere for piloter, vises ofte **8.33 kHz-kanaler som avrundede tall**, selv om den faktiske frekvensen er mer presis. Eksempel:

- **Frekvens 118.00833 MHz vises ofte som 118.010 MHz**
- **Frekvens 118.01667 MHz vises ofte som 118.015 MHz**

Dette hjelper piloter med å stille inn riktig kanal uten å måtte bruke svært nøyaktige desimaler.

---

4. Viktigheten av riktig utstyr

- **Hvis du har en eldre 25 kHz-radio, kan du ikke kommunisere med lufttrafikktenester.**

De fleste radioer med 8.33 KHz kanalavstand har et menyvalg for dette. I overgangsperioden har det vært vanlig å velge 8.33 + 25. Etter 31.12.25, kan dette endres til kun 8.33.

Konklusjon

Overgangen fra 25 kHz til 8.33 kHz separasjon tredobler antall tilgjengelige kanaler, men skaper også **potensial for overlappende frekvenser** og krever riktig utstyr for å unngå forstyrrelser. **Piloter bør være kjent med hvordan frekvensene fungerer, bruke riktig type radio, og følge gjeldende luftfartsmyndigheters krav** for å sikre trygg og effektiv kommunikasjon i luften.